

TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN BİLGİ KAYNAKLARI OLARAK HALKEVİ DERGİLERİ

People's Houses Journals as Information Sources of the Republic of Türkiye

Esmeray KARATAŞ*

ÖZ

Bu çalışma, Türkiye Cumhuriyeti'nin erken döneminin toplumsal ve kültürel hayatında önemli bir yer tutan Halkevlerinin yayınladığı dergileri incelemeyi amaçlamaktadır. 1932-1951 yılları arasında faaliyet gösteren Halkevleri, Atatürk ilke ve devrimlerini yaymak, halkı eğitmek ve kültürel değerleri korumak amacıyla birçok dergi yayımlamıştır. Bu dergiler, dönemin en etkili kitle iletişim araçlarından biri olarak halkın eğitimine, kültürel farkındalığın artırılmasına ve ulusal kimliğin korunmasına katkıda bulunmuştur. Çalışma, bu dergilerin içeriklerinden ziyade erişim sorunlarına yoğunlaşmaktadır. Dergiler, genellikle dağınık bir şekilde kütüphanelerde yer almakta, bazılarında ise hiç erişim mümkün olmamaktadır. Araştırma, Halkevi dergilerinin hangi yıllarda, hangi isimlerle, hangi Halkevi tarafından ve toplamda kaç sayı olarak yayımlandığını kapsamlı bir şekilde ele almaktadır. Ayrıca, günümüzde bu önemli kaynaklara çevrimiçi ve tam metin erişimin sağlanmasındaki problemleri ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerini ortaya koymaktadır. Halkevi dergilerinin, erken Cumhuriyet dönemi tarihindeki önemini vurgulayan bu çalışma, aynı zamanda bu değerli belgelerin daha erişilebilir hale getirilmesi için bir yol haritası sunmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Erken Cumhuriyet Dönemi, Halkevleri, dergi, Halkevi dergileri, kitle iletişim.

ABSTRACT

This study aims to examine the journals published by the People's Houses, which played an important role in the social and cultural life of the early period of the Republic of Turkey. The People's Houses, which operated between 1932 and 1951, published many journals in order to spread Atatürk's principles and reforms, educate the public, and preserve cultural values. As one of the most effective mass communication tools of the period, these journals contributed to the education of the public, raising cultural awareness, and preserving national identity. The study focuses on access problems rather than the content of these journals. The journals are generally scattered in libraries, and some are not accessible at all. The study comprehensively examines in which years, under which names, by which People's House, and

* Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, İletişim Fakültesi, İletişim Bilimleri Bölümü, Çanakkale/Türkiye. E-posta: ekaratas@comu.edu.tr. ORCID: 0000-0003-2089-5190.

how many issues in total the People's House journals were published. It also reveals the problems in providing online and full-text access to these important resources today and the proposed solutions to these problems. Emphasizing the importance of the People's House journals in the history of the early Republic, this study also provides a roadmap for making these valuable documents more accessible.

Keywords: Early Republican Period, People's Houses, journal, People's House journals, mass communication.

Giriş

Türkiye Cumhuriyeti tarihi araştırmaları için kullanılan arşiv belgeleri tartışmasız en temel kaynaklardır. Bunun yanı sıra düşünce hayatımızın en önemli kaynaklarından olan mecmualar/dergiler gibi süreli yayınlar da dönem araştırmalarında sıklıkla kullanılmaktadır. Bu tür dergilerde döneme ilişkin çeşitli siyasal, sosyal, ekonomik, düşünsel ve kültürel bilgiler yer almaktadır. Dergilerde yer alan bu zengin konu yelpazesi hem araştırmacılara büyük kolaylık sağlamakta hem de nitelikli araştırmaların ortaya çıkarılmasına kaynaklık etmektedir (URL-1). Bu özellikleriyle dergiler birer bilgi kaynağı olarak değerlendirilmektedir. Bilgi kaynağı; "Kullanıcıların/ araştırmacıların istek ve gereksinimlerine uygun bir biçimde basılı ve/veya elektronik olarak hazırlanan kitap, süreli yayın, görsel-işitsel materyal, harita, patent, standart, para, pul, küre, nota, arşiv malzemesi gibi kaynakların tümüne verilen ad"dır (URL-2). Bir bilgi kaynağı türü olarak ele alınan "Süreli yayın" ise; "Belli aralıklarla yayımlanan gazete, dergi gibi basılmış eserler ile haber ajansları yayınlarını ve internet haber sitelerini kapsamaktadır" (URL-3).

Bu tanımlardan hareketle Halkevi dergilerinin süreli yayın türünde bir bilgi kaynağı olarak değerlendirilmesi uygun bir yaklaşım olacaktır. Halkevi dergileri kâğıt ve matbaa kıtlığının olduğu zor zamanlarda sınırlı sayıda çıkartılabiliştir ve çeşitli nedenlerle bugüne kadar zorlukla ulaşabilmiştir. Bu durum halkevi dergilerinin, kütüphane ve/veya arşivlerden ödünç alınamayan sadece oralarda yararlanılabilen nadir eser statüsünde bilgi kaynakları olarak değerlendirilmesine yol açmıştır. Bu dergiler, Erken Cumhuriyet Dönemi'ne ilişkin yapılan birçok araştırma için dönemin tarihi, sosyolojik, kültürel, sanatsal, ekonomik vb. açılardan incelenebilmesini sağlaması bakımından oldukça önem taşımaktadır. Ancak günümüzde hala bu dergilerin tamamı dijitalleştirilmemiş olup tek bir kütüphane veya arşiv kataloğundan erişim sağlanamamaktadır. Dolayısıyla bu çalışma tüm dergilerin envanterine tam olarak ulaşabildiği iddiasında olamamakla birlikte konunun öneme ve mevcut duruma dikkat çekerek çözüm önerisinde bulunmaktadır.

Halkevleri; “halkın duygu, düşünce ve bilgisini yükseltmek; halkı milli ülkü çevresinde sınıksız toplamak; özellikle gençliği memleket ve millet işlerinde faydalı olacak bilimsel, sosyal faaliyete alıştırmak ve hazırlamak, ulusu bilinçli, birbirini anlayan, birbirini seven bir topluluk haline getirmek” hedefleriyle Mustafa Kemal Atatürk’ün emri ile 19 Şubat 1932’de kurulmuştur (Kara, 2006: 14, 30; Pekmezci, 1970: 20; Ersoy, 1966: 10). 1932 yılında 14 adet olarak kurulan Halkevleri, 1935’te 55, 1940’ta 379; 1945’te 438, 1951’de ise 478’e ulaşmıştır. Ayrıca Halkevlerinin ulaşamadığı noktalar için benzer görevleri üstlenmesi amacıyla ilk kez 1940’ta 44 adet kurulan Halkodaları 1945’te 2688, 1951’de ise 4322’ye ulaşmıştır (Ölçen, 2001: 16; CHP, 1947: 3; CHP, 1935: 5).

Halkevlerinin 9 şubesi olan ikisi olan Kütüphane ve Neşriyat Şubesi ile Dil ve Edebiyat Şubesi ortaklaşa çalışmalar yaparak halkevinin bulunduğu yöreye ait tarih, folklor, sanat, edebiyat, iktisat gibi konularda önemli ve oldukça etkili araştırmalar yayımlamışlardır (Karpat, 1974: 74; Zeyrek, 2006: 137; Güz, 1995: 3). Halkevlerinin yayınladığı tüm yayınları içermesi amacıyla hazırlanmış üç tane bibliyografya bulunmaktadır. Bunlardan iki tanesi Avni Candar, diğeri Hasan Taner tarafından yayınlanmıştır (Karataş, 2023: 242; Candar, 1939; Candar, 1941; Taner, 1944). Bu bibliyografyalar hangi Halkevlerinin hangi dergileri kaç sayı olarak yayınladığını tarayabilmek açısından oldukça yararlı çalışmalardır. Ayrıca CHP Genel Merkezi tarafından 1932-1946 yılları arasında nispeten düzenli olarak yayınlanan faaliyet raporları gibi kaynaklardan yayınlanan dergilerle ilgili bilgi toplanmıştır (1932, 1933, 1934...). Bunların dışında Başbakanlık Devlet Arşivleri’nde yapılan taramalarda erişilen Ek 1’deki 1938 tarihli belgede Halkevleri tarafından yayınlanan dergilerin listesinin çıkış zamanları ile birlikte yer aldığı görülmektedir. Arşivden dergilerle ilgili erişilen diğer belgelerin muhteviyatı daha çok dergiler yayınlanırken uyulması gereken kuralları içerir niteliktedir (Belge-1; Belge-2; Belge-3; Belge-4).

Halkevi Dergilerinin Genel Özellikleri

Halkevlerinin kurulmasından hemen sonra yayın hayatına başlayan Halkevi dergileri kapatılma tarihi olan 11 Ağustos 1951’e kadar yurdun değişik yerlerinde yayınlanmıştır ve dergilerin sayısı konusunda kesin bir bilgi bulunmamaktadır. Halkevi dergileri Atatürk ilke ve devrimlerinin öğrenilip yaygınlaşması yanında pek çok açıdan büyük katkılar da sağlamaktadır (Keseroğlu, 2002: 500). Dergilerin finansmanı CHP Genel Merkezi tarafından sağlanmaktadır. Halkevlerinin açılışından kapanışına kadar geçen 18 yıllık süre içerisinde toplam 58 derginin yayımlandığı ve bazı kaynaklarda adı ge-

çen ancak ulaşılamayan dergiler de dikkate alındığında bu sayının 63'ü bulunduğu belirtilmektedir (Güz, 1995).

Dergilerde birçok konuya yer verilmiştir. Ülke genelini ilgilendiren konular, yabancı eserlerden çeviriler ve dergilerin çıkarıldıkları halkevinin çalışmaları temel konular olmuştur. Halkevi dergilerinin yayınlandığı dönem 1929 Dünya ekonomik krizi ve 1939'da başlayan İkinci Dünya Savaşı sebebiyle dergiler güçlüklerle çıkarılmıştır (Güz, 1995: 160). Bu dönemin olanaksızlıkları ve kâğıt yetersizliğinden dolayı dergilerin çoğu yayın hayatını durdurmak zorunda kalmış ve fazla sayı çıkaramamıştır. Örneğin Kırşehir Halkevi'nin *Kılıçözü* dergisi yayın hayatına başladığında aylık olarak çıkarılması tasarlanan ancak sadece üç sayı yayınlanabilen bir dergidir (Şahin, 2017: 146). Halkevi dergileri kitlelere hitap eden bir iletişim aracı olması ve dönemin ruhunu yansıtmaya bakımdan önemli tarihi belgelerdir. Dönemin sosyoekonomik ve kültürel yaşamı hakkında bilgi vermesi bağlamında Halkevi dergileri için erken Cumhuriyet Dönemi'nin en önemli bilgi kaynakları olduğunu söylemek mümkündür.

CHP Genel Merkezi tarafından Ankara'da Şubat 1933'ten itibaren *Ülkü* dergisi yayınlanmasına rağmen bu dergi, yayınlanan ilk Halkevi dergisi değildir (URL-4). *Ülkü*'den önce yayınlanmaya başlayan dergiler bulunmaktadır. Bunlar; 1932 yılında Afyon Halkevi tarafından çıkarılan *Taşpınar* ve Eskişehir Halkevi tarafından daha sonra *Porsuk* adıyla çıkarılan *Halkevi* isimli dergidir. Halkevi dergileri içerisinde ilk çıkan dergi Eskişehir Halkevi tarafından 30 Ağustos 1932 yılında yayınlanmaya başlayan ve kapanış yılı olan 1946'ya kadar 98 sayı yayınlanan *Halkevi* dergisidir. Derginin ilk 36 sayısında adı *Halkevi* iken 37. sayıdan itibaren *Porsuk* adı ile yayınlanmaya başlamıştır (Güz, 1995: 35).

Bu çalışmada Halkevi dergileri hakkında bilgi toplarken basılı kaynakların yanı sıra önemli çevrimiçi kütüphane ve arşiv kataloglarından yararlanılmıştır. Erişilen kaynaklar ve taranan belli başlı kataloglar doğrultusunda Halkevi dergileri için bir tablo hazırlanmıştır. Çıkarılan toplam sayı baz alınarak düzenlenen bu tabloda derginin çıkarıldığı il, halkevi adı, dergi adı, çıkarılan toplam sayı ve çıkarıldığı tarihler listelenmiştir (Tablo 1). Düzenlenen bu tablo incelendiğinde çarpıcı bazı sonuçlar elde edilmiştir. Bunlardan en dikkat çekici olanı daha önce yapılan çalışmalarla kıyaslandığında Halkevi ve Halkevi dergisi sayılarındaki artıştır. Güncel olarak bilinen, 50 farklı Halkevinin birbirinin devamı niteliğinde fakat farklı isimlerle çıkardığı dergiler de dâhil toplam 58 adet Halkevi dergisi bulunduğu (Güz, 1995: 159). Ancak bu çalışma bu verilerin mevcut durumu tam olarak yansıtmadığını

yeni bilgiler eklendiğini göstermektedir. Çalışma kapsamında derlenen tabloya göre toplam 54 farklı Halkevinin, birbirinin devamı niteliğinde fakat farklı isimlerle çıkardığı dergiler de dâhil toplam 65 adet Halkevi dergisi bulunmaktadır. *Ülkü* dergisi CHP Genel Merkezi tarafından yayınlanması nedeniyle 272 sayı ile düzenli aralıklarla en uzun soluklu yayınlanabilen dergi olarak karşımıza çıkmaktadır. İkinci sırada yer alan *Ün* dergisi Isparta Halkevi tarafından 172 sayı olarak yayınlanabilmiştir. Listeyi il bazında incelediğimizde birden fazla dergi çıkaran 3 il (Samsun, İstanbul ve İzmir) göze çarpmaktadır. Samsun'da Samsun, Bafra ve Havza Halkevleri tarafından toplam 3 tane dergi çıkarılmıştır. Samsun Halkevi *19 (Ondokuz) Mayıs* isimli dergiyi 114 sayı, Bafra Halkevi *Altın Yaprak* isimli dergiyi 29 sayı ve Havza Halkevi *25 Mayıs* isimli dergiyi 1 sayı çıkarabilmiştir. İstanbul'da Eminönü Halkevi tarafından 2 ve Fatih Halkevi tarafından 1 adet olmak üzere toplam 3 tane dergi çıkarılmıştır. Eminönü Halkevi *Yeni Türk* dergisini 125 sayı, *Halk Bilgisi Haberleri*'ni 124 sayı ve Fatih Halkevi *Halk İçin* dergisini 1 sayı çıkarabilmiştir. İzmir'de İzmir, Tire ve Urla Halkevleri tarafından toplam 3 dergi çıkarılmıştır. İzmir Halkevi *Fikirler* dergisini 30 sayı, Tire Halkevi *Küçük Menderes* dergisini 12 sayı ve Urla Halkevi *Ocak* dergisini 2 sayı çıkarabilmiştir. Bir diğer ilgi çekici durum isim değiştirerek yayınlanmaya devam eden birbirinin devamı niteliğindeki dergilerdir. Bunlar Adana Halkevi'nin çıkardığı *Görüşler - Çukurova*, Eskişehir Halkevi'nin çıkardığı *Halkevi-Porsuk*, Sivas Halkevi'nin çıkardığı *Orta Yayla-4 Eylül*, Burdur Halkevi'nin çıkardığı *Ülker-Burdur*, Bolu Halkevi'nin yayınladığı *Duygular-Abant*, Ordu Halkevi'nin yayınladığı *Ordu-Yeşil Ordu*, Erzurum Halkevi'nin yayınladığı *Atayolu-Yayla*, Edirne Halkevi'nin yayınladığı *Edirne-Üçsu* isimli dergilerdir.

İl	Halkevi Adı	Dergi Adı	Top. Sayı	Yayın Yılları
Ankara	Ankara Halkevi	Ülkü	272	1933-1950
Isparta	Isparta Halkevi	Ün	172	1934-1949
Afyon	Afyon Halkevi	Taşpınar	140	1932-1950
Konya	Konya Halkevi	Konya	140	1936-1950
Diyarbakır	Diyarbakır Halkevi	Karacadağ	130	1938-1949
İstanbul	Eminönü Halkevi	Yeni Türk	125	1932-1943
İstanbul	Eminönü Halkevi	Halk Bilgisi Haberleri	124	1933-1942
Samsun	Samsun Halkevi	19(Ondokuz) Mayıs	114	1935-1950
Denizli	Denizli Halkevi	İnanç	106	1937-1946
Gaziantep	Gaziantep Halkevi	Başpınar	104	1939-1948
Bursa	Bursa Halkevi	Uludağ	102	1935-1950
Manisa	Manisa Halkevi	Gediz	102	1937-1947
Adana	Adana Halkevi	Görüşler (91)	100	1937-1946

		Çukurova (9)		
Eskişehir	Eskişehir Halkevi	Halkevi (36) Porsuk (62)	98	1932-1946
Trabzon	Akçaabat Halkevi	Akçaabat	93	1944-1948
Kayseri	Kayseri Halkevi	Erciyes	85	1938-1950
Trabzon	Trabzon Halkevi	İnan	62	1937-1949
Kars	Kars Halkevi	Doğuş	61	1933-1941
Niğde	Niğde Halkevi	Akpınar	61	1934-1941
Çorum	Çorum Halkevi	Çorumlu	61	1938-1946
Mersin	Mersin Halkevi	İçel	60	1938-1946
Giresun	Giresun Halkevi	Aksu	58	1933-1949
Sinop	Sinop Halkevi	Dıranaz	52	1936-1941
Sivas	Sivas Halkevi	Orta Yayla (16) 4 Eylül (35)	51	1936-1942
Elazığ	Elazığ Halkevi	Altan	48	1935-1939
Zonguldak	Zonguldak Halkevi	Kara Elmas	48	1938-1949
Balıkesir	Balıkesir Halkevi	Kaynak	35	1933-1935
Antalya	Antalya Halkevi	Türk Akdeniz	34	1937-1944
Burdur	Burdur Halkevi	Ülker (6), Burdur (26)	32	1936-1941
Amasya	Merzifon Halkevi	Taşan	30	1936-1938
İzmir	İzmir Halkevi	Fikirler	30	1948-1949
Samsun	Bafra Halkevi	Altın Yaprak	29	1935-1937
Edirne	Edirne Halkevi	Altıok	26	1933-1936
Malatya	Malatya Halkevi	Derme	21	1937-1950
Bolu	Bolu Halkevi	Duygular (7) Abant (13)	20	1941-1947
Muğla	Muğla Halkevi	Muğla	17	1937-1938
Yozgat	Yozgat Halkevi	Bozok	14	1938-1941
Ordu	Ordu Halkevi	Ordu (?) Yeşil Ordu (13)	13	1944-1950
Erzurum	Erzurum Halkevi	Atayolu (2) Yayla (11)	13	1939-1946
İzmir	Tire Halkevi	Küçük Menderes	12	1940-1942
Hatay	Hatay Halkevi	Hatay	12	1944-1945
Antalya	Antalya Halkevi	Meltem	10	1948-1949
Çanakkale	Çanakkale Halkevi	Anafarta	9	1934-1943
Kırklareli	Kırklareli Halkevi	Batı Yolu	8	1935-1936
Amasya	Amasya Halkevi	Yeşilirmak	8	1938
Tokat	Niksar Halkevi	Ülker	6	1936-1937
Kocaeli	Adapazarı Halkevi	Sakarya	6	1943
Bilecik	Bilecik Halkevi	Devrimin Sesi	6	1936

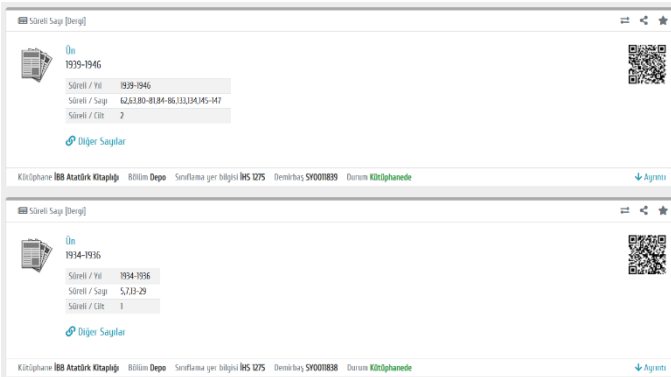
Muğla	Milas Halkevi	Yeni Milas	5	1936-1937
Kastamonu	Kastamonu Halkevi	Ilgas	5	1936
Edirne	Edirne Halkevi	Edirne (4), Üçsu (1)	5	1940-1942
Artvin	Artvin Halkevi	Çoruh	3	1938
Kırşehir	Kırşehir Halkevi	Kılıçözü	3	1946
Konya	Akşehir Halkevi	Sultandağı	3	1950
İzmir	Urla Halkevi	Ocak	2	1939
İstanbul	Fatih Halkevi	Halk için	1	1947
Samsun	Havza Halkevi	25 Mayıs	1	1947

Tablo 1. Halkevi dergileri, sayıları ve yılları (Çıkarılan toplam sayıya göre sıralı liste).

Halkevi Dergilerine Erişim Sorununu Yansıtan Örnekler

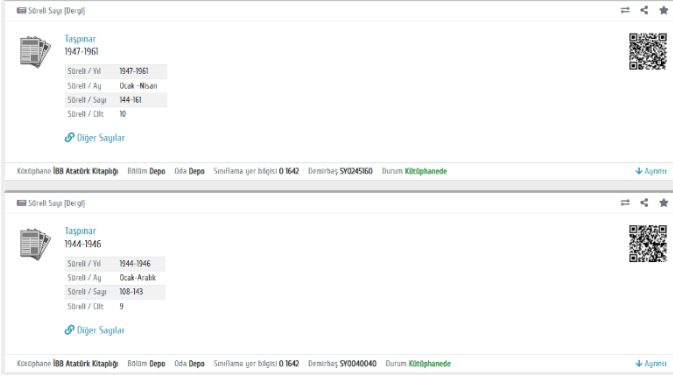
Halkevi dergileri hakkında araştırma yapmayı planlayanların karşılaşılabileceği bir takım erişim sorunları bulunmaktadır. Bu sorunlara örnek teşkil etmesi açısından çevrimiçi kütüphane kataloglarında örnek taramalar yapılmış ve tarama sonuçları aşağıda verilmiştir.

Örnek 1: Isparta Halkevi'nin yayınladığı *Ün* dergisi 1934-1949 yılları arasında toplam 172 sayı olarak çıkarılmıştır. *Ün*, en uzun soluklu dergi olarak karşımıza çıkmaktadır. Derginin çeşitli kütüphanelerde çeşitli sayıların var olduğu bilgisine katalog taramalarda ulaşılabilmektedir. Görsel 1'de *Ün* dergisinin İBB Atatürk Kitaplığı'ndaki katalog tarama sonuçları görülmektedir. Bu sonuca göre bahsi geçen derginin 1. cildi 1934-1936 yıllarını kapsamaktadır ve 5., 7., 13 ile 29 arasındaki sayıları mevcuttur. Derginin 2. cildi ise 1939-1946 yıllarını kapsamaktadır ve 62., 63., 81., 84 ile 86 arası, 133., 134., 145 ile 147 arasındaki sayıları mevcuttur. Toplam 172 sayı çıkarılan derginin sadece 29 sayısı bu kütüphanede bulunmaktadır.

Görsel 1. *Ün* dergisi, İBB Kitaplığı. 1 Eylül 2023 tarihli İBB Atatürk Kitaplığı *Ün* dergisi katalog tarama sonucu.

Örnek 2: Afyon Halkevi'nin 1932-1950 yılları arasında yayınladığı *Taşpınar* dergisinin bazı kaynaklarda 140 sayı çıkarıldığı belirtilmekte ancak katalog taramasında bu tarih aralığında 143. sayısı olduğu ve 1961 yılına kadar yayınlanarak 161. sayıya kadar ulaştığı görülmektedir.

Görsel 2. *Taşpınar* dergisi, İBB Atatürk Kitaplığı. 1 Eylül 2023 tarihli İBB Atatürk Kitaplığı *Taşpınar* dergisi katalog tarama sonucu.

Örnek 3: İstanbul Eminönü Halkevi'nin çıkardığı *Yeni Türk Mecmuası*'nın TBMM Kütüphanesi'nde eksik görünen 38. sayısı İBB Atatürk Kitaplığı'nda dijital formatta erişime sunulmuştur.

Dergiler	TBMM KÜTÜ PHAN ESİ DEPO	UR 0224 (Rafa gözetim)	1933-1934	1	15-24		Not For Loan	Sayı 20 eksiktir.	
Dergiler	TBMM KÜTÜ PHAN ESİ DEPO	UR 0224 (Rafa gözetim)	1934-1935	1	25-31		Not For Loan		
Dergiler	TBMM KÜTÜ PHAN ESİ DEPO	UR 0224 (Rafa gözetim)	1935	1	32-36		Not For Loan		
Dergiler	TBMM KÜTÜ PHAN ESİ DEPO	UR 0224 (Rafa gözetim)	1936	4	37-43		Not For Loan	Sayı 38 eksiktir.	

Görsel 3. *Yeni Türk Mecmuası*, TBMM Kütüphanesi. 1 Eylül 2023 tarihli TBMM Kütüphanesi *Yeni Türk Mecmuası* katalog tarama sonucu.

Örnek 4: Eskişehir Halkevi'nin çıkardığı *Halkevi ve Porsuk* dergilerinin 29 Ekim 1938-Ağustos 1940 tarihlerinde çıkarılan 41 ile 49. sayıları İzmir Milli Kütüphane tarafından dijital ortama aktarılmıştır ancak kütüphanenin dijital kaynaklarına açık erişim bulunmamaktadır. 41. sayıdan (Görsel 4'teki ekran görüntüsünde 411 olarak yanlış yazılmış) öncekiler ve 49. sayıdan sonraki nüshaları *Halkevi* adı ile yayınlanmıştır. Görsel 5'te aynı dergilerin Beyazıt

Devlet Kütüphanesi'ndeki tarama sonuçları yer almaktadır. Burada da sadece 1 ile 10. sayı arası ve 41 ile 49. sayı arasındaki dergiler bulunmaktadır.

Porsuk, Eskişehir Halkevi Aylık Dergisi. Sayı: 411-49. (29 EKİM 1938- Ağustos 1940). DÜİTAL ORTAMA AKTARILMIŞTIR.

Yer Bilgisi

Durum	aktif	Kütüphane	İzmir Milli Kütüphane
Demirbaş	72/236	Bölüm	
Yer Numarası	002260 1938-1940	Koleksiyon	
Kopya/Cilt	11	Öde	

Katalog Bilgisi

Yayın Bilgisi : 1938-1940

Notlar 41. sayıdan öncekiler ve 49. sayıdan sonraki nüshaları Halkevi adı ile yayınlanmıştır.

Sayılar

Sayı [0]

Yıl	Cilt	Sayı	Dergi Tarihi (Ay)	Öz/Özet/İçindekiler		
Yıl	Cilt	Sayı	Dergi Tarihi (Ay)	Notlar	Öz/Özet/İçindekiler	Durum

Görsel 4. Porsuk / Halkevi Dergisi, İzmir Milli Kütüphane. 1 Eylül 2023 tarihli İzmir Milli Kütüphane Porsuk Dergisi katalog tarama sonucu.

İzmir Milli Kütüphane [Dergi]

Halkevi
1933-1930
Mevcut sayılar için tıklayınız.

Kütüphane Beyazıt Devlet Kütüphanesi Tür Süreli Alt: Bölüm Dergi Çekili Basılı Ortam Kağıt Kopya k1

İzmir Milli Kütüphane [Dergi]

Porsuk - Eskişehir **halkevi** dergisi
1939-1940
Süreli / Yıl 1939-1940
Süreli / Sayı 41-49
Diğer Sayılar

Kütüphane Beyazıt Devlet Kütüphanesi Tür Süreli Sayı Alt: Bölüm Dergi Çekili Basılı Ortam Kağıt Sınıfta yer bilgisi 300-K Durum Rafta

İzmir Milli Kütüphane [Dergi]

Porsuk - Eskişehir **halkevi** dergisi
1941
Süreli / Yıl 1941
Süreli / Sayı 1-10
Diğer Sayılar

Kütüphane Beyazıt Devlet Kütüphanesi Tür Süreli Sayı Alt: Bölüm Dergi Çekili Basılı Ortam Kağıt Sınıfta yer bilgisi 300-K Durum Rafta

İzmir Milli Kütüphane [Dergi]

Porsuk - Eskişehir **halkevi** dergisi
1930
Süreli / Yıl 1930
Süreli / Sayı 41
Diğer Sayılar

Kütüphane Beyazıt Devlet Kütüphanesi Tür Süreli Sayı Alt: Bölüm Dergi Çekili Basılı Ortam Kağıt Kopya k1

Görsel 5. Porsuk / Halkevi Dergisi, Beyazıt Devlet Kütüphanesi. 1 Eylül 2023 tarihli Beyazıt Devlet Kütüphanesi Porsuk Dergisi katalog tarama sonucu.

Sonuç

Halkevi dergileri Türkiye Cumhuriyeti tarihinde erken dönem araştırmalarına ışık tutan kayda değer bilgi kaynaklarıdır. Halkevlerinin yayınladıkları dergilerin incelenmesi hem dönemin basın-yayın organları hem de yayınladıkları dönemin sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasal özelliklerini göstermesi açısından oldukça önemlidir. Ayrıca Halkevi dergileri dönemin

en önemli kitle iletişim araçlarından biri olarak da incelenmeyi hak etmektedir. Halkevi dergilerine erişim durumunun incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışma sonucu bazı tespitlere ulaşılmıştır. Halkevi dergilerine erişimde en önemli sorunun dergilerin tam envanterine ne dijital olarak ne de katalog künyesi olarak tek bir noktadan ulaşılamaması olduğu görülmüştür. Halkevi dergileri tarihi önemi ve ulusal arşiv değeri nedeniyle doğal olarak kütüphane/arşivlerden fiziksel anlamda ödünç verilemeyen bilgi kaynakları kategorisinde değerlendirilmektedir. Bu nedenle bu konuda araştırma yapmak isteyenlerin aradığı kaynakların yer aldığı kütüphane/arşivlere bizzat gitmeleri gerekmektedir. Diğer bir sorun Halkevi dergilerinin bulunduğu kütüphane/arşivlerin çevrimiçi katalog kayıtlarında görülen tutarsızlıklardır. Bu nedenle Halkevi dergilerinin bulunduğu kütüphane/arşivlerin çevrimiçi kataloglarında dergilerin sayı bütünlüğü kolay ve hızlı biçimde takip edilememektedir. Halkevi dergilerine erişimde bir diğer sorun da bu dergilerin fiziksel olarak bir yerde toplanamamış olmasıdır. Hiçbir kütüphane/arşiv kataloğunda kaydı olmadığı halde sahalarda karşımıza çıkan dergiler veya eksik sayılar olabilmektedir. Akşehir Halkevi'nin *Sultan Dağı* isimli dergisi Milli Kütüphane kataloğunda 1 sayı görünürken Sanat Kitabevi'nin internet sitesinde 3 adet bulunmaktadır.

Sonuç olarak bu tespitler, dönem araştırmalarına ışık tutacak bilgi kaynakları olarak değerlendirilen Halkevi dergilerine erişimde zorluklar yaşandığını ortaya koymaktadır. Bu zorlukların giderilebilmesi için öncelikle uzman bir ekip kurularak ulusal çapta bir dijitalleştirme projesi geliştirilmesi iyi bir başlangıç olacaktır. Bu proje ile ulusal bir çağrı yapılarak özel koleksiyonlarda bulunan Halkevi dergileri toplanmalı, diğer kamu kütüphane ve arşivlerinde bulunan dergiler ile birlikte Milli Kütüphane'de bir araya getirilerek uluslararası standartlara uygun bir biçimde uygun ekipmanla dijitalleştirilmesi sağlanmalıdır. Bu kapsamda dijitalleştirilen dergilerden oluşan ulusal bir veritabanı üretilerek bu veritabanının internet üzerinden tüm araştırmacıların erişimine ve kullanımına açılması önerilmektedir. Ancak böyle büyük çaplı bir proje Halkevi dergilerinin tamamına dijital tam metin formatında ve tek bir siteden çevrimiçi olarak erişilmesini mümkün kılacaktır.

Kaynakça

Candar, Avni (1939). *Bibliyografya: Halkevleri Neşriyatı*. Ankara: Ulus Basımevi.

- Candar, Avni (1941). *Bibliyografya Halkevleri Neşriyatı II*. Ankara: Sümer Matbaası.
- CHP (1935). *Halkevleri Öğreneği*. Ankara: Ulus Basımevi.
- CHP (1947). *1946 Yılında (XV. Yıldönümünde) Halkevleri ve Halkodaları*. Ankara: Ulus Basımevi.
- Ersoy, Osman (1966). *Halk Kütüphanelerimiz Üzerine Bir Araştırma*. Ankara: Güven Matbaası.
- Güz, Nurettin (1995). *Tek Parti İdeolojisinin Yayın Organları Halkevi Dergileri (1932-1950)*. Ankara: Bilge Yapım.
- Kara, Adem (2006). *Cumhuriyet Döneminde Kalkınmanın Mihenk Taşı: Halkevleri (1932-1951)*. Ankara: 24 Saat.
- Karataş, Esmeray (2023). “Erken Cumhuriyet Döneminde Çanakkale Halkevlerinin ve Halkodalarının Kütüphane Faaliyetleri (1932-1951)”. *History Studies*, 15(1): 225-256.
- Karpat, Kemal H. (1974). “The Impact of the People’s Houses on the Development of Communication in Turkey: 1931-1951”. *Die Welt Des Islams*, 15(1/4): 69-84.
- Keseroğlu, Hasan Sacit (2022). “Halkevlerinde Kitap ve Kütüphane Kıyımı: 1951”. *Türk Kütüphaneciliği*, 36(4): 495-511.
- Ölçen, Ali Nejat (2001). *Halkevleri*. Ankara: İnönü Vakfı Yayınları.
- Pekmezci, Mehmet (1970). “Halkevleri Üstüne”. *Halkevleri Dergisi*, 42(20).
- Şahin, Güneş (2017). “Kırşehir Basını’ndan Bir Örnek: Kervansaray Dergisi”. *Folklor Edebiyat*, 23(91): 143-160.
- Taner, Hasan (1944). *Halkevleri Bibliyografyası*. Ankara: Recep Ulusoğlu Basımevi.
- URL-1: “Ayın Tarihi Mecmuası”. <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr> (Erişim: 18.08.2024).
- URL-2: “Ankara Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Bilgi Kaynakları Ders Notu”. <https://acikders.ankara.edu.tr/> (Erişim: 18.08.2024).
- URL-3: <https://mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5187.pdf> (Erişim: 18.08.2024).
- URL-4: “Ülkü Dergisi”. <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr> (Erişim: 18.08.2024).
- Zeyrek, Şerafettin (2006). *Türkiye’de Halkevleri ve Halkodaları (1932-1951)*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Arşiv Belgeleri

Belge-1: BCA 490-1-0-0/4-19-30. (T.C. Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, 1938, 22 Aralık). Halkevleri tarafından çıkarılan dergilerin isim listesi.

Belge-2: BCA 490-1-0-0/4-21-5. (T.C. Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, 1939, 6 Temmuz). Halkevleri tarafından çıkarılacak dergilerde uyulması gereken kuralları gösteren tamim.

Belge-3: BCA 490-1-0-0/4-21-35. (T.C. Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, 1939, 24 Kasım). Halkevlerinin çıkardıkları dergilerde uymaları gereken kurallar.

Belge-4: BCA 490-1-0-0/6-28-8. (T.C. Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, 1945, 25 Aralık). Halkevlerinin çıkardığı dergiler ile ilgili tamim.

Ekler

CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Genel Sekreterliği
Sayı: 4/1341
DEVLET ARŞİVİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

B=4 12832
Ankara : 22/XII/38

Halkvleri Başkanlığına

Halkvlerimiz tarafından çıkarılan dergilerin isimleriyle çıkış zamanlarına gösterir listeden bir tane ilişik olarak gönderilmektedir.

Lerginin nihaye tane ilâve olunan "Halkvleri dergileri" sütununun bu listeye tevfiaken tertibi lusununu bildirir, saygılarımı sunarım.

Dehilleriye Vekili
C.H.P. Genel Sekreteri A.
Göktuğun Başkaya

490 01 4 19 30

DEVLET ARŞİVİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ
Genel Sekreterliği
Sayı: Ankara : 22/XII/38

----- (HALKEVLERİ DERGİLERİ) -----

Halkvlerinin adı	Dergerinin adı	Kaç gün/ta bir çıktığı
Ağama	Görüşmeler	Aylık
Afyon	Tercüman	"
Amasya	Yıldırım	"
Antalya	Zihni Akademi	iki aylık
Bafra	Altınayrak	aylık
Beşiktaş	Kırmızı	"
Bursa	Ünvan	10 günde bir
Burdur	Ölçek	Aylık
Artvin	Çayır	iki ayda bir
Denizli	İnanç	Aylık
Eyalet	Karadag	"
Elazığ	Altın	"
Eskişehir	Yeni Türk	"
Eskişehir	Halk bilgisi haberleri	iki ayda bir
Eskişehir	Frekiyer	Aylık
Eskişehir	Halkvleri	"
Giresun	Aksu	"
İsparta	Ön	"
İzmir	Fikirler	Onbeş günde bir
Konya	Değer	Aylık
Konya	Konya	"
Manisa	Gediz	"
Merkez	İçer	"
Murşifon	Taşın	"
Malatya	Yeni Malatya	"
Sakarya	Malatya	"
Sakarya	Arabaner	"
Sakarya	Ölçek	"
Sakarya	İnanç	"
Sakarya	19 Mayıs	"
Sakarya	Darman	"
Sakarya	Orta yol	"
Sakarya	Söz	On beş günde bir
Sakarya	Koca Elbas	10 günde bir

490 01 4 19 30

Ek 1. 490.1.0.0/4-19-30 referans kodlu ve 22.12.1938 tarihli belge.

“COPE-Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri” çerçevesinde aşağıdaki beyanlara yer verilmiştir:

Yazarın Notu: Bu makale, 4-7 Ekim 2023 tarihinde Ankara’da gerçekleşen Cumhuriyet’in 100. Yılında Türk Kütüphaneciliği Sempozyumu’nda “Halkevlerinin Yayınladığı Dergilere Erişim Sorunları (1932-1951)” başlıklı bir bildiri olarak sunulmuştur.

Etik Kurul Belgesi: Bu çalışma için etik kurul belgesi gerekmemektedir.

Çıkar Çatışması Beyanı: Bu makalenin araştırması, yazarlığı veya yayınlanmasıyla ilgili olarak yazarın potansiyel bir çıkar çatışması yoktur.

The following statements are made in the framework of “COPE-Code of Conduct and Best Practices Guidelines for Journal Editors”:

Author’s Note: This article was presented as a paper titled “Access Problems to Magazines Published by People’s Houses (1932-1951)” at the Turkish Librarianship Symposium on the 100th Anniversary of the Republic held in Ankara on 4-7 October 2023.

Ethics Committee Approval: Ethics committee approval is not required for this study.

Declaration of Conflicting Interests: The author has no potential conflict of interest regarding research, authorship or publication of this article.